

NĂM S U NÓI CHUY N DÊ: CON V T T NG C N C A TRÂU-BÒ

(Ch p 2008)

Nh ng ngày x a thân ái trên quê h ng dù ở đâu chẳng n a, ch c h n không ai có th quên đ c ti ng chim cu gù vang trong b i cây vào nh ng bu i tr a hè gay g t, đ i u sáo di u vi vu trong gió hòa l n t ng h i tr ng thu không d n d p, báo hi u chi u tà, đ b n m c đ ng k p lùa trâu v chu ng tr c khi tr i t i. R i còn mái đình, c ng làng, lũy tre xanh, ao bèo, ng xóm và vui nh n nh t là ti ng kêu be be c a đàn dê nhà vào m i bu i sáng. B c tranh quê th t s ng đ ng, gây r o r c h n ng i, khi ch ng ki n ho t c nh v hình nh c a chú dê x m, đang v nh râu ch đ i tr c c ng chu ng, hình mũi, gh t đ u, nghiêng c p s ng dài v phía sau, r t hiên ngang và oai phong l m li t, càng làm n i b t hàm râu c a ' bác ' ph t ph tr c gió s m và sau đó v i chi n thu t ' đánh nhanh đánh m nh đ ti n lên XHCN ' nên ch trong vòng vài phút, chàng đã làm tròn b n ph n v i đám thê nhi thu c quy n t t , s n s n cho t i gái già, không b sót m t m ng. T t c r t th m ng và tình t , nh hình đã h n sâu trong tâm th c nhân gian khó làm ai quên đ c.

Là m t con v t thân thu c trong nhà, Dê đ c nuôi đ l y th t , s a và g n nh t t c các b ph n trong c th mà con ng i i g i là thu c quý. Nh c đ m truy n ki p c a dòng h nhà dê là mùi hôi và trên h t kh năng sinh lý th ng th a c a chàng dê đ c, khi n cho các bà các cô ghét dê cay đ ng. Tóm l i trong 12 con giáp, dê coi nh không gi ng con nào, nên luôn là đ u đ c a nh ng mâu thu n, ghét th ng, khi n cho nhi u nhà sinh v t h c khi nghiên c u con v t này cũng ph i ng n ng ,không bi t sao mà k t lu n.

Tuy nhiên có m t vi c mà ai cũng ph i công nh n là dê b ng i ng c đ i và đ i x b t công. Đ i u này đã đ c th hi n m t cách rõ ràng trong ngôn ng VN, khi con dê đ c dùng làm đ tài đ ch các chàng thích h o ng t, m i l n g p đàn bà con gái , nh t là ng i đ p , thì m t chàng tròn xoe và lóng lánh nh hai hòn bi, còn tay chân thì qu quào múa may lo n x nh con b ch tu c. y v y mà ng i và con b ch tu c thì ch ng h h n gì, còn dê vô c , vô duyên và ch ng h đ ng ch m t i ai, l i b các bà các cô ghét b th m t , dù h u h t m i l n đ i ch , ai cũng c công tìm cho đ c th ng c đ ng, v ch ng thu c b c cho ' chàng ' x i, đ thêm tráng đ ng b th n. Bên tr i tây, dê cũng b l ng nh c, qua các thành ng Anh-M , ch ng h n nh ' wear goatces ' dùng ch các chàng có râu c m gi ng dê x m, hay ' to get one's goat, really got my goat, getting another man's goat, don't look down, that what got my goat.. ' ' đ u mang chung nghĩa b c mình, h n h c, gây chuy n. Nh ng n u nh th thì qu th t là tréo c ng ng ng, vì ai cũng bi t, ngay t th i th ng c , t Hy L p, n Đ qua t i Trung Hoa, dê đ c dùng đ t th n, v t l trong ngày c c sóc đ u năm, là th i gian nhà vua làm l ch năm m i cho c n c :

' Dê v n th t thu c v v c l
đ hòng khi v h ng t v n
đ dành khi t thán t th n
l i có thu k yên, k ph c..
v c dê thì dê b t '

(L c súc tranh công)

Nên ta cũng đ ng l gì v cu c tranh lu n gi a Đ c Kh ng và môn đ T C ng, nh Lu n ng đã vi t : ' ng i n c L t x a có l m th t dê đ c làm l c c sóc. Sau l y không còn nh ng l n p dê v n t n t i, nên T C ng mu n b mà Kh ng t l i không ch u vì ti c cái l .' Câu chuy n tri t lý trên, ch ng t con dê đã đi vào tâm th c nhân lo i r t sâu đ m và g n bó vô vàn.

1-DÊ VÀ H HÀNG B BÒ :

Là con v t đ c loài ng i thu n đ ng cách đây h n hai v n năm t i Trung Đông, n Đ , sau đó m i t i Ai C p các n óc Phi Châu, ph ng Tây và Á Đông. Nhi u công trình kh o c cho th y s g n bó gi a ng i và dê r t s m, cho nên hình nh con dê đ c kh c trên các nông c , đ binh khí dùng đ sẵn b n k c cán rìu, dao và các vách đá, hang đ ng.. Có l vì dê đ c nuôi trong nhà l i hi n lành, ích l i nên ng i x a đã ch n là m t trong m i hai con v t , làm đ n v tính th i gian. Dê cùng h hàng nh c u, linh đ ng và s n đ ng.. thu c B Bò, đ c các nhà khoa h c x p vào b Artiodactila, có móng ch n, nhai l i. Dê nhà là loài gia súc nh , do s k t h p gi a dê r ng (Capra Aegagerus) và linh đ ng (Capra Falconeri). Dê ăn đ m i th cây c nh ng món khoái kh u nh t v n là lá so đ a và dâm đ ng ho c, có tác đ ng làm ham mu n tình d c. Đây là m t nghi v n có liên quan t i kh năng sinh lý th ng th a c a dê đ c mà các nhà sinh v t h c t i nay ch đoán mà ch a ch ng minh đ c. S ng dê r ng cong v phía sau, con đ c có chòm lông c m giống nh râu c a ng i. T t c các loài dê và h hàng đ u có kh năng leo trèo và ch y nh y trên các s n núi, đèo đ c cheo leo r t gi i mà con ng i dù có v th t cũng không đ t đ c.

Đây là kh năng sinh t n mà Th ng Đ đã ban cho con v t hi n lành đ tr n ch y tr c các loài ác thú ph i đ i m t h ng ngày. Tu i th c a dê t 10-12 năm, m i l n trong năm con cái sinh hai l a và th i gian mang thai là 150 ngày, con đ c n ng ch ng 60 ký còn con cái 50 kg khi đ c 6 tháng. Tánh tình dê ngang b ng, khó đ y nh ng không ph i là lo i ù ng ng n,

ng c l i r t tinh khôn, bi t nhà, bi t ch và làm đ c nhi u vi c n u ng i ch không ng c đ i chúng. Nhi u n c Trung Âu, Nam M , n Đ đã dùng dê kéo xe và chăn chiên, canh gi đàn c u.

Th t dê hi n, ngon, t t c các b ph n trong c th đ u ăn đ c nh ng quý nh t v n là b ng c d ng và b n móng , đ c làm món ti m thu c b c trong t linh h i, r t b d ng, tráng th n. Dê nhà VN hi n g m ba gi ng : dê b n x không rõ xu t x , dê n Đ do ng i Pháp và n mang vào VN t đ u th k XX và dê Mông C m i nh p c t đ u th p niên 90. V vóc dáng và tr ng l ng, dê VN nh h n dê n và Mông C , hi n đ c nuôi đ l y lông d t len làm m n và qu n áo ch ng l nh.. Ngoài ra còn có dê nhà lùn Camerun, dê s ng xo n (Capra Folconeri) và dê núi (Capra Ibex Sibirica), tuy s ng trên núi cao nh ng v n mang t p tính g n gi ng dê nhà.

Riêng loài t ng c n v i dê, có h C u g m C u b m (Ammotragus Lervia) và c u r ng (Ovis Musimon). Linh D ng (Oryx) thu c nhóm móng ch n, cùng h v i dê, c u, h u, nai.. s ng trên các th o nguyên Á,Phi, có tài nh n u ng n c nhi u ngày nh l c đà và s n d ng. Hi n có Linh d ng Gazella, L inh d ng ng a, Linh d ng Canna, Linh d ng n Đ , Linh d ng Tía, Linh d ng cao c .. t t c đ u là nh ng lo i thú quý hi m hi n nay. Cu i cùng là S n D ng v n đ c coi nh t tiên c a loài dê nhà, g m có S n d ng Gnou, s n d ng Salga, th t s n d ng ngọt và m m nh ng quý nh t v n là huy t t i gi ng nh ng c d ng c a dê nhà, ch a tr đ c nhi u ch ng b nh ng t nghèo c a con ng i. M i đây t i r ng Vũ Quang, Hà Tĩnh (VN) m i phát hi n đ c ba loài thú quý hi m th i ti n s thu c b dê là Nai S a hay Ho ng kh ng l , Nai ch y ch m hay là Quang Khem và S n d ng s ng dài , còn g i là bò Vũ Quang hay là Sao La.

2-DÊ QUA CÁC MÓN ĂN:

Ng i x a có nói ' ăn gì thì b n y' nh ng a thì có pín và mã huy t t u, c p thì cao h c t, r n có r u tam hay ngũ xà, g u n i danh v i m t, kh thì có óc và dê cũng có món ng c d ng. T i VN cũng nh h u h t các n c trên th gi i nh t là vùng Trung Đông, n Đ , mi n tây b c Trung Hoa, Mông C , Mãn Châu.. th t dê là món ăn thông d ng và r t đ c a thích, đ i v i các dân t c du m c. Do trên đã có r t nhi u món ăn đ c ch bi n t con dê nh dê n ng, l u dê, tái dê, ch dê, dê n u cary.. nh ng đ c đáo nh t là món ng c d ng ti m thu c b c. Ngoài ra trong dân gian còn truy n t ng món S N D NG TRÙNG c a T Hy Thái H u đ i Mãn Thanh và m i đây có món T Linh H i t i Sài Gòn và C n Th VN.

+ NGŨ C DŨNG NG TIỆM THUỐC BŨC :

Món quý này làm không khó nhưng khó chính là làm sao có bột Ngũ c DŨng ng đở xài, vì trong đàn dê nhà phần lớn đởu là dê cái. Ngũ c dŨng ng tiệm thuốc bŨc trở bŨnh suy yếu và bŨ thŨn cho nam giới. Cũng theo quan niệm ăn gì bŨ nŨy, ngũ c i ta dùng DŨng NgŨc, có vŨng ngŨt nhŨng ăn vào làm cŨ thŨ nóng lên, rŨt bŨ ích cŨ nam lŨn nŨ nhŨt là nhŨng ngŨi đang sinh nŨ vì thŨt dê có tác dŨng trŨ dŨng, bŨ huyết, trŨ các bŨnh ho suyŨn. DŨng ng can tŨt cho mŨt, dŨ dŨy trŨ bŨnh ói mŨa, gŨy Ũm còn DŨng ng tiệm pha vŨi rŨu uŨng hŨng ngày trŨ đŨc bŨnh choáng váng, nhŨc đŨu và đau lŨng. Ngoài ra trong các hiŨu thuốc bŨc có bán Cao dŨng chŨa bŨnh còi thiŨu máu và DŨng ng nhŨc thang giúp phŨn hŨi sŨc.

+ TŨ LINH HŨI :

Vào thŨi vua Khang Hy nhà Mãn Thanh, đã thŨy xuŨt hiŨn các món gà vŨt tiem thuốc bŨc hŨng ngày trong hoàng cung và nŨi bàn ăn cŨa các vŨ quan lŨn và giới thŨng ng lŨu phú gia. NhŨng phŨi đŨi tŨi khi TŨ Hy thái hŨu lên nŨm quyŨn, thì món ăn trên qua cái tên ' Long Lân Qui PhŨng' mŨi hoàn mŨ và đŨt tŨi đŨnh cao. TŨi VN ngay tŨ thŨi Pháp thuốc, nŨi các thành phŨ lŨn Hà NŨi, HuŨ, HŨi Phòng và nhŨt là Sài Gòn Ũ ChŨ LŨn, trong các đŨi tŨu lŨu nŨi tiem ng cŨa ngŨi Hoa nhŨ ĐŨng Khánh, ĐŨi La Thiên.. cũng đã có món Long-Lân-Quy-PhŨng tiem thuốc bŨc, đŨc chŨ biŨn tŨ thŨt RŨn-Mèo-Rùa-Gà.

Trong thiên đŨng xã nghĩa ViŨt-CŨng, tŨ năm 1982 tŨi nhà hàng Vĩnh Phát cŨa MŨch Phú CŨng Ũ CŨn ThŨ có bán món Long Lân Qui Phung tiem thuốc bŨc gọi là TŨ Linh HŨi, gŨm có Ngũ c DŨng, RŨn Rùa và Gà Ác. VŨ phŨm chŨt có sŨ khác biŨt, vì ngày xŨa món ăn đŨc chŨng cách thŨy trong thŨi gian ba giŨ nhŨng bây giŨ thì nŨu trŨc tiem vŨi lŨa đŨn hay lò gaz chŨ trong 30 phút, nên giŨm nhiŨu bŨ dŨng. Có thŨ quan sát nŨc trong hay là đŨc thì biŨt đŨc cách nŨu.

+ SŨN DŨNG TRÙNG CŨA TŨ HY THÁI HŨU

Đây là mŨt trong nhŨng sŨn hào mŨ vŨ gọi chung là thŨp trân mà TŨ Hy thái hŨu bày ra đŨ đŨi các sŨ thŨn Tây PhŨng và NhŨt BŨn vào năm 1874 tŨi BŨc Kinh. MuŨn thŨc hiŨn món trên, các thŨ sẵn tŨi tŨnh HŨ BŨc (Tàu), sau gŨn cŨ tháng trŨi lŨn lŨi trong rŨng sâu núi thŨm đŨ sẵn bŨt cho đŨ sáu con SŨn DŨng đang có thai trong vùng núi cao Ũ Thiên Tân. Dê núi đem vŨ

đ c chăm sóc c n th n h ng ngày b ng m t lo i c quý có tên là ' Đông trùng H th o' ch m c trong mi n núi Vân Nam và Quý Châu mà thôi. Lo i c này có tác đ ng b i b gan và th n con ng i, v mùa h thì m n màng , t i mùa đông trên ng n c xu t hi n m t lo i sâu dâu t kén, ăn r t b .

Dê ăn lo i c quý trên nên r t m p m p và sinh con cũng khác th ng. Trong đàn dê con ch n 14 con kho m nh khi đ c 2 tháng, đem làm s ch lông, moi b ru t, sau đó ngâm chúng vào các thùng g to trong m t h n h p n c g ng và r u quý. Qua ngày th hai, v t dê đem ngâm ti p trong b s tráng men, ch a h n h p s a dê t i và n c sâm nhung. Đ c hai ngày đêm, ng i ta dùng hoa sen tr ng đã đ c tách nhánh , dùng kim vàng xuyên t hoa xu ng t i cu ng sen, r i đem c m đ y trên mình 14 con dê ngâm trong b s . Đ nh v y đúng 10 ngày, t trong c th dê, xu t hi n đ y nh ng con trùng tr ng bò trên hoa sen, đ c đ u b p thu nh t và ch bi n thành món th p tr n 'S n đ ng trùng' ngon b , tr đ c các b nh lao ph i, tê lí t, bán thân b t to i và b t l c.

3-ĐÊ TRONG VĂN CH NG VÀ Đ N TÍCH :

Trong kho tàng văn ch ng c a th gi i qua nhi u th i đ i, t Âu sang Á, c Trung Hoa l n VN, đã tìm th y nhi u áng văn ch ng nói v Đê đ i m i hình th c nh truy n c tích ' Công Chúa l y Ch ng Đê' trong tuy t tác ph m ' Nghìn l m t đêm', truy n ' Con Đê Sáng ; c a n Đ , truy n ' Đê và Sói ' c a A Phú H n, truy n ' Đê và lũ sói ' c a Pháp.. nh ng lý thú nh t v n là truy n ng ngôn VN ' L c súc tranh công ' c a m t tác gi vô danh , thu t l i cu c đ u trí đ y lý thú gi a sáu con v t thân th ng trong nhà là Trâu, Ng a, Chó, Heo, Gà và Đê. Nói m t cách t ng quát, tác ph m L c Súc tranh công ng ý m n s tranh t ng c a các con v t , đ nói lên tâm lý ích k và ch quan c a con ng i, trong s chung đ ng hay h p tác h ng ngày, lúc nào cũng cho là ta gi i và làm nhi u h n k khác, cho nên không th y đ c nh ng sai trái c a mình, cho t i khi đ c ng i khác nh c khéo, m i bi t mình sai nh trong đ n :

*' dê nghe ng a nói dê quá t ,
l n ch y ra vác m t vênh râu
Đê nói r ng : " ta đ v i nhau "
th Anh n hay là tôi n
M nh thì lo v c n c v c vua
Song ch khá c y tài, c y t ng
Ai có tài ch ban ch th ng
Ai không công tay làm hàm nhai.."*

Năm Mùi

Tác Giả: H ĐINH

Thứ Sáu, 12 Tháng 12 Năm 2008 14:24

Ngoài ra ta còn có thể thấy ngay Dê là ai, qua bài giới thiệu của đồng nghiệp :

'Dê vốn thốt thuở cội gốc
Đi hồng khi về hồng vẫn
Đi dành khi đi thánh, đi thấn
Là có thuở kẻ yên, kẻ phẫn c.'

Theo đó công việc của dê thật bình thường, không ai nhận thấy ngoài người chăn nuôi, gần gũi như nhà B. Là trông coi công việc cúng tế, hành hương, giáo dục, giúp vua trị nước.. quan trọng như vậy nhưng có mấy ai biết ?

Bên cạnh đó, trong dòng họ quố gia m thi Pháp thuở (1884-1954), đã xuất hiện nhiều bài thơ nói về dê, hình ảnh con dê trong đời sống Pháp trong bài " Khu B. ch. Đ. ng Ca", hay nhiều hình ảnh Tô Vũ, một đ. quan thi Hán Vũ Đ., đi x. Thuy. n Vu b. b. t. ch. đ. dê trong m. i. m. y. năm dài n. i. m. n. quan tái, ph. n. nh. tâm tr. ng chung c. a Sĩ Phu VN khi qu. c. phá, gia vong, hay trong bài " Con Dê " chế bi. m. b. n. ti. u. nhân vì danh li, cam tâm làm tôi t. cho gi. c. Riêng c. Tr. ng Trình theo truy. n thuy. t. có đ. li. i. nhi. u. s. m. ký có liên quan t. i. năm mùi, nhưng vui nh. t. là huy. n. tho. i. bài thơ " Dê c. n. bu. n. s. ng " nói là c. a H. xuân H. ng làm đ. trêu ch. c. b. n. b. ch. đi. n. th. sinh đ. t. nát mà lúc nào cũng mu. n. làm cha thiên h., c. phê bình th. v. i. th. n. dù th. c. a. mình ch. ng là gì :

'Khéo khéo đi đâu lũ ng. n. ng.
L. i. đây cho ch. đ. y. làm th.
Ong non ng. a. n. c. ch. m. hoa r. a.
Dê c. n. bu. n. s. ng. húc đ. u. th. a.'

+ DÊ TRONG THÀNH NG. VÀ ĐI. N. TÍCH :

Ng. i. n. c. L. thi Đông Châu Li. t. Qu. c. có li. ph. i. m. th. t. dê đ. c. đ. làm li. C. c. Sóc, nh. m. ngày Nguy. n. Đ. n. L. này v. sau b. bãi b. nh. ng. dân chúng v. n. theo li. c. mà n. p. dê cho Tri. u. đình. Câu chuy. n. bàn c. i. gi. a. Đ. c. Kh. ng. và môn đ. T. C. ng. trong Lu. n. Ng., quanh v. Dê t. li., s. ng. i. Trung Hoa và VN gi. t. trâu bò, dê đ. t. c. khi xu. t. tr. n. hay vi. c. ng. i. c. Hy. L. p. dùng th. t. dê đ. cúng t. th. n. Hecmet, đã nói lên s. linh thiêng và quan tr. ng. c. a. con v. t. này, nên không li. i. m. khi th. y. hình bóng Dê xu. t. hi. n. r. t. nhi. u. qua các thành tích, đi. n. tích và

ngay trong thành ng Pháp, Anh, M ..

- D NG TR NG : m n nghĩa đen là Ru t Dê đ nói lên s khó khăn kh nh c c a đ ng đ i ' l n theo n o t t đ ng tr ng '

- D NG CH T H BÌ : Ngoài da là con c p, con hùm nh ng th c ch t bên trong là con dê, ám ch b n ti u nhân th ng đ i h đ p, bên ngoài thì luôn đ ng oai hùm, khoe nanh h hi p đáp dân lành y u đ u i, nh ng đ i v i quan l n và k m nh thì khi p nh c hèn m n nh con dê.

- D NG TH CH : Dê hóa đá, rút t đ i n tích V ng Mãng c p ngôi nhà Tây Hán , b con cháu nhà Hán là L u Di n và L u Tú n i lên ch ng l i nh ng vì binh y u th cô, nên b quân cu Mãng vây ng t trong thành Côn D ng. Lúc đó, đ th ng công và khích l quân sĩ c a mình, Mãng cho t i t i thành m y ngàn con dê khao th ng ba quân nh ng không ng s dê trên khi t i n i đã hóa h t thành đá. Nh đó quân t ng c a Mãng b theo L u Tú , cu i cùng khôi ph c l i đ c c nghi p t tiên, g i là nhà Đông Hán vì đ i đô t Hàm D ng v L c D ng t nh Hà Nam.

- D NG XA : Xe do dê kéo, rút t đ i n tích vua T n Võ Đ có quá nhi u cung t n m n , không bi t ch n ai, nên h ng đêm ng i trên m t chi c xe kh m vàng ng c do đàn dê kéo đi kh p các cung và theo ý đàn dê ng ng c cung nào thì vua nghĩ đêm n i đó. Đ đ đàn dê, các cung n l y lá dâu c m ngoài c a, đ ng th i mu i r c l i đi đ dê đánh mùi mu i, nhn th y lá dâu kéo xe vào cung. Trong ' Cung Oán ngâm khúc ' c a Nguy n Gia Thi u có vi t ' D u đ ng xa, l i cũ quanh co ' là m n t đ i n tích trên.

- NGŨ D NG BÌ : Chuy n năm t m da dê, l y t tích Bá Lý H ng i n c Ngu th i Đông Chu Li t Qu c, ba m i m t tu i m i c i v sanh đ c m t trai. Có tài nh ng quá nghèo nên không có ti n đê lo lót ti n c , nên không làm đ c gì n i b n qu c, v là Đ Th bi t ý khuyên ch ng đi xa l p thân. Nhà nghèo, ngày ti n ch ng, Đ Th làm th t con gà duy nh t và dùng cánh c a đ làm c i đ n b p. Bôn ba kh p n i h n 10 năm, r t c c H v n tr ng tay đ n đ i ph i ch n trâu đ ki m s ng. Th t v ng ông tr v n c Ngu tìm v con thì không còn, sau nh b n t t là Ki n Th c gi i thi u, nên đ c làm quan Trung Đ i Phu. R i T n đánh Ngu, c nhà vua và Bá Lý H đ u b b t làm tù binh. T i T n, H b k gian h m h i nên ph i b tr n sang n c S và b vua n c này b t đi ch n ng a t i Nam H i. V sau vua T n M c Công bi t Bá Lý H là ng i hi n, nên tìm cách c u v n c và phong ch c Th ng Khanh Đ i T ng , còn g i là Ngŭ C Th ng Khanh, vì vua T n dùng năm t m da dê đ i ông v . T đó Bá Lý H n m quy n chính n c T n , trong khi v là Đ Th cùng con vì nghèo đói ph i l u l c t i đ t T n làm ngh

giết để mua n để nuôi thân . Sau biết được tin chính hi làm quan cao tuyền để nh, Đ Th tìm cách gặp và vẽ chính con cái i trùng phùng, nh bài ca để ru t do bà sáng tác : ' Bá Lý H , năm b da dê " .

- THU N TH KHIÊN D NG : Là k th 31 trong tam th p l c k c a chi n pháp Trung Hoa xa, có nghĩa là thu n tay để con dê vẽ . Thành ngữ ám chỉ chuy n để i th t thiên bi n v n hóa, không biết đâu mà l ng để c, cho nên phải i biết n m l y th i c để tiên h th vi c ng. Đi n tích d a vào câu chuy n Thôi TR thí T Trang Công th i Xuân Thu, vì vua này có manh tâm mua n chi m để át ái thế c a Tr là nàng Đ ng Kh ng. Để tr kh tên hôn quân, Tr giả b nh và dùng vẽ làm m i để vua t i nhà mình, r i ph c binh giết chết. Tóm l i Vua Trang Công vì quá t tin, để t mình vào hoàn c nh b vẽ c a con dê bên để ng, để cho Thôi Tr d dàng để t vẽ nhà làm th t.

- DÊ K L : Câu chuy n m t dê c a ng i lảng gi ng Đ ng Chu. không tìm được vì để ng có quá nhi u ngã r . Đây là m t câu chuy n mang tính ch t triết lý cao siêu trong n n triết h c Trung Qu c., ch ý nói vẽ chuy n h c để o, n u ta c chú tr ng ph n ti u ti t, thì ch ng khác gì ng i m t dê tr c quá nhi u ngã r , không biết con dê đã đi vẽ h ng nào. Câu chuy n có liên quan t i Đ ng Chu, là m t triết gia tr c Lão T , ông ch tr ng thuyết V Ngã, theo đó ch biết có mình mà thôi, nên n u ch nh m t s i lông chân mà có l i cho thiên h cũng không làm. Sau bu i tìm dê cho ng i lảng gi ng, Đ ng Chu để n ng , b thuyết vẽ ngã không theo n a. Trong hoài c ngâm có câu : ' *Tái Ông để c ng a, l k m t dê* ' .

- D H , M U B : Vào để i Chu, có ng i mua bày để i t c toàn th t dê nh ng không biết làm sao cho để th t. Sau khi suy nghĩ, ông ta tìm để n đàn dê th ng l ng , mua xin c t th t chúng, đàn dê nghe qua s quá b tr n h t. M t l n khác cũng ng i này, mua có m t chi c áo b ng da ch n nh ng không biết làm sao có da để mat. Sau khi suy nghĩ, ông ta tìm để n ch n th ng l ng, mua để c l t da chúng, b n ch n nghe qua s quá, cũng b tr n h t. Câu chuy n ng ngôn trên trích t sách Phù T , nói vẽ m t s vi c nào đó, quá s c mình không th làm được thì để ng làm, k o gây t ng để i mai mỉa, chế c i.

- V NG D NG B LAO : Ý nói m t dê mới ch u làm chu ng , thành ngữ rút ra trong chi n qu c s , để i S T ng Công th i Chi n Qu c, vì quá tin dùng b n xu n nh nên không ch u nghe l i quan để i th n Trang Tân, nên cu i cùng b m t n c vẽ nhà T n. Nhà vua ch y tr n sang Tr nh và nh Trang Tân giúp l y l i s n hà, nh ng ông ta nói : " th y th ch t m i nghĩ t i chó sẵn vẽ n ch a mua nh ng th y dê ch y m t m i lo s a l i chu ng , thì quá mua n r i " .

Năm Mùi

Tác Giả: H ĐINH

Thứ Sáu, 12 Tháng 12 Năm 2008 14:24

Và sau cùng là câu chuyện ngái bán thát dê nác Sá, đã tháng thán tá chái tát cá nháng báng lác và chác tác cáa vua ban, vì tháy mình cháng có công tráng gì vái nác non và dân tác. Nácái cáa Thánh Nhân thát là thâm trám và minh triát, qua nháng lái đái đáp giáa Chúa Tôi nác Sá, làm cho ngái sau ray rát không yên :

" Trác vua mát nác, tôi mát nghá bán thát dê. Nay nhà vua láy lái nác, tôi có lái nghá bán thát dê cáa tá tiên, đá ăn đá mác, váy là mán nguyán rái. "

Hay khi vua muán tái thăm, ngái bán thát vái nói : " theo phép nác, ká có công đác tráng tháng thì vua mái đán nhà. Nay xét tôi, giác vào nác tôi bá cháy giá máng chá đâu phái vì nác. Nay vua bá phép nác mà phong tháng hay tái thăm nhà ká không công, thiên há biát đác sá cái ".

Ngái đái nay trong cõi phù du, đác máy ai nhá ngái bán thát dê ?

Vát tá Xóm Cán Há Uy Di